

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvalakia. Esityksessä ehdotetaan, ettei puolison saamaa lasten kotihoidon tukea vähennettäisi toisen puolison työttömyysetuudesta, jos puoliso itse hoitaa lasta ja saa samanaikaisesti äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa.

Koulutuspäivärahan saamisen edellytyksiä ehdotetaan muutettaviksi siten, että vaatimusta koulutusta edeltävän työttömyysjakson vähimmäispituudesta lyhennetään 65 maksettua työttömyyspäivää vastaavaksi. Tätä edellytystä ei sovelleta hakijaan, jonka aloittama tai jatkama ammatillisia valmiuksia edistävä koulutus sisältyy työllistymisohjelmaan. Samalla koulutuspäivärahan ja työttömyyspäivärahan yhteenlaskettu korvauspäivien enimmäiskesto ehdotetaan muutettavaksi 565 päivään. Hakijalle, joka on aloittanut työllistymisohjelmaan sisältyvän koulutuksen tai jatkaa siihen sisältyviä opintoja ennen kuin hän on saanut työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea vähintään 65 työttömyyspäivältä, koulutuspäivärahaa maksetaan enintään 500 päivältä lisättynä ennen koulutuksen alkua maksettujen työttömyyspäivien määrällä. Tällöin koulutuspäivärahaan voivat tulla sovellettaviksi myös omavastuu-aikaa koskevat säännökset.

Esityksessä ehdotetaan vielä, että koulu-

tuspäivärahan saamisen edellytyksenä olevaa työssäoloaikaa laskettaessa työhön rinnastettavana aikana otettaisiin huomioon myös aika, jolta hakijalle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa tai erityishoitorahaa sellaiselta ajalta, jolta hän ei ole ansainnut laissa tarkoitettua eläkettä. Työhön rinnastettavana aikana huomioon otettavaksi ehdotetaan myös aika, jonka hakija on ollut lakiin tai työ- tai virkaehtosopimukseen perustuvalla hoitovapaalla tai suorittanut varusmies- tai siviilipalvelusta ja jona hakija on ollut sairauden, vian tai vamman vuoksi työkyvytön saaden laissa tarkoitettua eläkettä, kuntoutustukea tai tapaturmavakuutuslain mukaista tapaturmaeläkettä.

Jos yleissivistävän koulutuksen puuttuminen on esteenä työllistymiselle tai osallistumiselle ammatilliseen koulutukseen ja koulutuksen tarve todetaan työllistymisohjelmassa, peruskoulun oppimäärän tai aiemmin aloitettujen lukio-opintojen loppuunsaattaminen voi oikeuttaa koulutuspäivärahaan.

Esitys liittyy valtion vuoden 2006 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2006.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Lasten kotihoidon tuen vaikutus työttömyys-
etuuteen

Työttömyysturvalain (1290/2002) 4 luvun 8 §:n mukaan työttömyysetuudesta vähennetään työnhakijan tai hänen puolisonsa saama lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) mukainen lasten kotihoidon tuki. Puolison saamaa kotihoidon tukea ei vähennetä, jos puoliso itse hoitaa lasta eikä hänellä tämän vuoksi ole oikeutta työttömyysetuuteen. Jos molemmat puoliset ovat työttömänä saaden työttömyysetuutta, vähennys tehdään kotihoidon tukea saavan puolison työttömyysetuudesta.

Lasten kotihoidon tuki vähennetään lähtökohtaisesti henkilön saamasta työttömyysetuudesta. Jos molemmat puoliset ovat työttömiä ja saavat työttömyysetuutta, lasten kotihoidontuki vähennetään sen puolison työttömyysetuudesta, jolle lasten kotihoidontuki maksetaan. Lähtökohtaisesti puolison saama lasten kotihoidontuki vähennetään työttömyysetuuden hakijan saamasta työttömyysetuudesta. Vähennystä ei tehdä, jos puoliso-kin on työttömänä ja lasten kotihoidontuki maksetaan puolisolle. Toiseksi vähennystä ei tehdä, jos puoliso saa kotihoidon tukea ja hoitaa itse lasta eikä hän tämän lapsenhoidon vuoksi ole oikeutettu työttömyysetuuteen. Jos se, ettei puolisollla ole oikeutta työttömyysetuuteen, johtuu jostain muusta syystä kuin lapsenhoidosta, puolison saama lasten kotihoidon tuki vähennetään toisen puolison saamasta työttömyysetuudesta.

Oikeuskäytännössä vakiintuneen kannan mukaan henkilön työttömyysetuudesta vähennetään puolisolle maksettu kotihoidon tuki, kun puoliso saa kotihoidon tuen lisäksi äitiys- tai vanhempainrahaa. Vähennys tehdään, koska puolison työttömyysetuuden saamisen estää hänelle maksettava etuus eli äitiys- tai vanhempainraha eikä päätös jäädä

hoitamaan lasta kotiin kotihoidon tuella.

Lapsiperheiden toimeentuloa tukevana ei voida pitää sitä, että perheen lapsiluvun lisääntyessä oikeus äitiys- tai vanhempainrahaan aiheuttaakin sen, että työttömyysetuudesta aikaisemmin vähentämättä jätetty puolison kotihoidontuki vähennetäänkin perheessä työttömyysturvaa saavan henkilön etuudesta. Tosiasiallisesti tällaisessa tilanteessa kotihoidontukea saava, äitiys- tai vanhempainrahaan oikeutettu puoliso hoitaa edelleen lapsia kotona. Tilanne on sama myös silloin, kun nainen saa erityisäitiysrahaa ja hoitaa toista lasta kotona tai isä saa vanhempainrahaa vähintään vanhempainrahakauden viimeiset 12 arkipäivää ja isyysrahaa välittömästi vanhempainrahakauden päätyttyä pidettävältä isyysrahakaudelta ja hoitaa lapsia kotona. Vähennys vakuutetun työttömyysetuudesta tehdään, vaikka hänen puolisonsa saamat kotihoidontuki ja erityisäitiys-, äitiys- tai vanhempainraha tai isyysraha välittömästi vanhempainrahakauden päätyttyä pidettävältä isyysrahakaudelta yhteensovitetaan keskenään lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain 4 §:n 5 momentin mukaisesti. Näiltä osin yhteensovittamatta jää siten vain äitiys- tai vanhempainrahakauden aikana maksettava isyysraha. Nykyisestä vähennyskäytännöstä seuraa usein lisäksi perheelle yllätyksenä tuleva tulo-
tason laskeminen.

Edellä mainitun vuoksi ehdotetaan työttömyysturvalain 4 luvun 8 §:ää muutettavaksi siten, ettei puolison saamaa kotihoidon tukea vähennetä, jos puoliso itse hoitaa lasta eikä hänellä tämän tai samanaikaisesti maksettavan sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaisen äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahan vuoksi olisi oikeutta työttömyysetuuteen.

Koulutuspäiväraha

Koulutuspäiväraha on työttömyysturvalain mukainen etuus, jolla turvataan koulutuksen

aikaista toimeentuloa. Koulutuspäivärahasta säädetään työttömyysturvalain 10 luvussa. Työttömälle, joka hakeutuu omaehtoiseen, ammatillisia valmiuksia edistävään koulutukseen, maksetaan koulutuksen ajalta toimeentulon turvaamiseksi koulutuspäivärahaa. Koulutuspäivärahan saamisen työvoimapolitiittisena edellytyksenä on, että henkilö on koulutuksen aloittaessaan työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa. Koulutuspäivärahaan ei sovelleta niitä työvoimapolitiittisia edellytyksiä, jotka ovat muun työttömyys-etuuden saamisen ehtoina.

Työttömyysturvalain 10 luvun 3 §:ssä on säädetty koulutuspäivärahan saamisen erityisedellytyksistä. Oikeus koulutuspäivärahaan on sillä, joka aloittaa päätoimisen ammatillisia valmiuksiaan edistävän koulutuksen ja sillä, joka ryhtyy päätoimisesti jatkaamaan ennen työttömyyttään keskeytyneitä, ammatillisia valmiuksia edistäviä opintoja. Hakijan on oltava koulutuksen aloittaessaan saanut välittömästi edeltäneen 12 kuukauden aikana työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea vähintään 86 työttömyyspäivältä sekä tehnyt työntekijän eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitetun peruseläkkeen tai muuhun siihen verrattavan työ- tai virkasuhteen perustuvan eläkkeen edellyttämää työtä, joka määräytyy 31 päivänä joulukuuta 2004 voimassa olleiden säännösten mukaan, yhteensä vähintään 10 vuotta. Työssäoloaikaa laskettaessa luetaan hyväksi myös työ, jonka hakija on tehnyt ennen kuin hän on täyttänyt 23 vuotta.

Koulutuksen mahdollisuuksien avaaminen työttömille on ollut osa yleisiä pyrkimyksiä kehittää työttömyysturvaa työttömiä aktiiviseksi. Työttömyysturvajärjestelmä kannustaa työtöntä työnhaun ohella aktiiviseen ammatillisen osaamisen kehittämiseen ja työllistymisen edistämiseen koulutuksen avulla.

Esitykseen sisältyvien ehdotusten tavoitteena on koulutuspäivärahan kehittäminen niin, että sitä olisi mahdollista maksaa nykyistä joustavammin tilanteissa, joissa oma-toiminen kouluttautuminen on tarkoituksenmukaista. Esitys pohjautuu lähtökohtaisesti selvitysmies Pentti Arajärven koulutuspäivärahasta tekemiin kehitysehdotuksiin osana aikuisopiskelun ja taloudellisten edellytysten

parantamista koskevaa selvitystä. Lisäksi huomioon on otettu työllistymisen ja muutosturvan toimintamalliin liittyvästä lainsäädännöstä aiheutuvat muutostarpeet. Työllistymisen ja muutosturvan toimintamallin, jonka keskeisinä tavoitteina on irtisanotun nopea työllistyminen ja tarvittaessa ammatillisten tai muiden työmarkkinavalmiuksien parantaminen, käyttöönotosta seuraa, että muutosturvan piirissä oleville työnhakijoille laadittaviin työnhakusuunnitelmiin voidaan ottaa myös omaehtoiseen, ammatillisia valmiuksia edistävään koulutukseen hakeutuminen.

Työllistymisen ja muutosturvan toimintamalliin liittyvät lainmuutokset (456—461/2005) tulivat voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2005. Muutosturvan tavoitteena on aikaistaa omaehtoista työnhakua ja julkisen työvoimapalvelun palveluiden tarjoamista niin, että työttömyysuhan alainen henkilö mahdollisimman usein onnistuisi työllistymään uudelleen ilman työttömyysaikaa. Lisäksi mallia täydentää työntekijän mahdollisuus saada määräjajan korotettua etuutta, työllistymisohjelmallisää hänen osallistuessaan työllistymisohjelman mukaisiin toimenpiteisiin tai hakiessa omatoimisesti työtä.

Esityksessä ehdotetaan työttömyysturvalain 10 luvun 3 §:n 1 kohtaa muutettavaksi siten, että koulutuspäivärahan saamisen edellytyksenä oleva työttömyyspäivien määrä vähennetään 65 työttömyyspäiväksi. Työttömyyden vähimmäispituus on tarpeen erityisesti kahdesta syystä. Työttömän mahdollisuudet työllistyä selviävät useimmiten työttömyyden alkukuukausina ja suoraan työllistymisen mahdollisuudet ovat tällöin myös suurimmillaan. Toisaalta työttömän koulutuspäiväraha on tasoltaan olennaisesti parempi kuin opintotuki. Koulutuspäivärahan myöntäminen ilman työttömyyden vähimmäiskestoja voisi johtaa koulutuspäiväjärjestelmän hyväksikäyttöön yleisen opintotuen sijasta. Koulutuspäivärahan saamisen edellytyksenä olevien työttömyyspäivien määrän yleinen vähentäminen mahdollistaa tarkoituksenmukaisen koulutuksen aloittamisen nykyistä joustavammin.

Edellä mainittuun lainkohtaan ehdotetaan vielä lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan hakija, jonka päätoiminen ammatillisia valmiuksia edistävä koulutus tai opinnot

sisältyvät tässä laissa tarkoitettuun työllistymisohjelmaan, voi saada oikeuden saada koulutuspäivärahaa ilman, että hän on saanut työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea vähintään 65 työttömyyspäivältä.

Työttömyysturvalain 1 luvun 5 §:n 10 a kohdan mukaan työllistymisohjelmalla tarkoitetaan julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) mukaista työnhakijan työllistymis- ja koulutusmahdollisuuksien sekä hänen edellytyksiensä ja tavoitteittensa selvittämiseksi laadittua ohjelmaa. Taloudellisilla ja tuotannollisilla perusteella irtisanotulla työntekijällä on pyynnöstä oikeus yksilölliseen työllistymisohjelmaan jo irtisanomisaikana. Oikeus työllistymisohjelmaan on tietyin edellytyksin myös määräaikaisella työntekijällä sekä pitkäaikaisen lomautuksen jälkeen irtisanoutuneella. Työllistymisohjelmassa selvitetään työnhakijan työllistymis- ja koulutusmahdollisuudet sekä hänen edellytyksensä ja tavoitteensa ja siinä sovitaan omatoimisesta työhäusta ja työllistymistä edistävistä työvoimatoimiston palveluista ja toimenpiteistä ja mahdollisesti muista ammatillisia valmiuksia kehittävästä palveluista ja toimenpiteistä. Työllistymisohjelmassa sovitavia ja sen perusteella toteutettavia palveluita ei ole rajattu, vaan niitä voivat olla kaikki julkisen työvoimapalvelun toimet, joiden edellytykset henkilö täyttää, sekä muutkin työllistymistä tukevat keinot, kuten esimerkiksi hakeutuminen omaehtoiseen opiskeluun. Työllistymisohjelmaan voi sisältyä myös sellaisia toimenpiteitä, joiden ajalta työllistymisohjelmallisään ei ole oikeutta, kuten esimerkiksi opiskelua, jonka ajalta maksetaan koulutuspäivärahaa. Tarkoituksenmukaista on, että työnhakija, jonka ammatillisia valmiuksia edistävä koulutus tai opinnot sisältyvät työllistymisohjelmaan, voi aloittaa tämän koulutuksensa tai opintonsa ilman, että hän on saanut työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea vähintään 65 työttömyyspäivältä. Koska koulutuspäivärahaa maksetaan työttömälle henkilölle, koulutukseen osallistuvan tulee koulutuksen alkaessa olla työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa. Tämä merkitsee käytännössä sitä, että henkilön tulee olla työsuhteensa päättymisen jälkeen ainakin yksi päivä työttömänä työnhakijana ennen koulutuksen alkua. Työllistymis-

ohjelmaan liittyvänä koulutuspäivärahajärjestelmän käyttöä voidaan säädellä ja kontrolloida. Koulutuspäivärahan käyttö näissä tilanteissa voidaan sopia hyvinkin yksilöllisesti työllistymisohjelman laadinnan yhteydessä, jolloin halukkaat irtisanotut työntekijät saavat mahdollisuuden opiskeluun ja opiskelu suuntautuu myös työntekijän kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla.

Voimassa olevan lain mukaan koulutuspäivärahan saaminen edellyttää kymmenen vuoden työssäoloaikaa. Edeltävää työssäoloaikaa edellytetään myös työttömyysturvalain mukaisissa korotetussa ansio-osassa, lisäpäiväoikeudessa ja ansiopäivärahan korotetussa määrässä lisäpäiviltä ja aikuiskoulutustuesta annetun lain (1276/2000) mukaisessa aikuiskoulutustuessa. Vaadittavan työssäoloajan pituus on näiden lakien mukaisissa etuuksissa ja niiden säätelemissä eri tilanteissa erilainen, mutta yhteistä työssäoloajan laskemisessa on se, että työhön rinnastettavana aikana otetaan huomioon myös aika, jolta henkilölle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa taikka erityishoitorahaa sellaiselta ajalta, jolta henkilö ei ole ansainnut eläkettä työntekijän eläkelain (395/1961) 8 §:n 4 momentissa tarkoitettun peruseläkkeen tai muuhun siihen verrattavan työ- tai virkasuhteeseen perustuvan eläkkeen edellyttämästä työstä. Työssäoloaikaa laskettaessa työhön rinnastettavana aikana otetaan huomioon myös aika, jonka henkilö on ollut lakiin tai työ- tai virkaehtosopimukseen perustuvalle hoitovapaalla tai suorittanut varusmies- tai siviilipalvelusta ja jona henkilö on ollut sairauden, vian tai vamman vuoksi työkyvytön saaden työntekijän eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua eläkettä, kuntoutustukea tai tapaturmavakuutuslain mukaista tapaturmaeläkettä. Työssäoloajasta enintään neljännes voi olla työhön rinnastettavaa aikaa.

Voimassa olevan lain mukaan koulutuspäivärahaan liittyvää työskentelyaikaa laskettaessa huomioon ei oteta työhön rinnastettavia aikoja. Huomioon ottaen tavoite yhdenmukaistaa eri työssäoloaikojen laskentatapa, ja sukupuolten väliset tasa-arvonäkökohdat on tarkoituksenmukaista, että työhön rinnastettavista ajoista säädettäisiin edellä mainituissa etuuksissa ja koulutuspäivärahassa yhden-

mukaisesti. Tällöin myös työelämästä edellä mainituista syistä poissaolleet voivat saada hyväkseen työhistoriaa mainituilta ajoilta myös koulutuspäivärahan osalta.

Edellä esitetyn vuoksi ehdotetaan, että työttömyysturvalain 10 luvun 3 §:ään lisätään uudet 4 ja 5 momentit. Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että työssäoloaika laskettaessa työhön rinnastettavana aikana otetaan huomioon myös aika, jolta henkilölle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa taikka erityishoitorahaa sellaiselta ajalta, jolta henkilö ei ole ansainnut eläkettä työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua peruseläkkeen tai muuhun siihen verrattavan työ- tai virkasuhteeseen perustuvan eläkkeen edellyttämästä työstä. Työssäoloon rinnastettavana otetaan huomioon myös aika, jonka henkilö on ollut lakiin tai työ- tai virkaehtosopimukseen perustuvalla hoitovapaalla tai suorittanut varusmies- tai siviilipalvelusta ja jona henkilö on ollut sairauden, vian tai vamman vuoksi työkyvytön saaden työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua eläkettä, kuntoutustukea tai tapaturmavakuutuslain mukaista tapaturmaeläkettä.

Perhepoliittisten vapaiden sekä varusmies- tai siviilipalvelusajan rinnastamista työssäoloaikaan koskeva ehdotus perustuu naisten ja miesten tasa-arvon edistämistä koskeviin tavoitteisiin. Kuitenkaan ei ole tarkoituksenmukaista, että työhistoriaa koskeva edellytys täytyisi ehdotetun järjestelmän vakuutus- ja ansaintaperiaatteen vastaisesti sellaisellakin henkilöllä, joka ei tosiasiallisesti ole vakuutusenalaisessa työssä ollut tai jolla on ollut työtä vain vähän. Näin ollen ehdotetaan uudessa 10 luvun 3 §:n 5 momentissa säädettäväksi, että edellä mainitun rinnasteisen ajan enimmäismäärä olisi neljäsosa huomioon otettavasta kokonaisajasta. Uudessa 6 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että työ ja työhön rinnastettava aika voidaan lukea hyväksi vain kerran laissa tarkoitettua työssäoloaika laskettaessa.

Työttömyysturvalain 10 luvun 4 §:ssä säädetään koulutusta koskevista edellytyksistä. Sen 1 ja 2 momentissa on määritelty koulutuspäivärahan oikeuttava koulutus. Pykälän 3 momentissa on säädetty, että jos yleissivistävän koulutuksen puuttuminen on esteenä

työllistymiselle tai osallistumiselle ammatilliseen koulutukseen ja koulutuksen tarve todetaan työnhakusuunnitelmassa, peruskoulun oppimäärän suorittaminen tai lukion oppimäärän suorittaminen silloin, kun opiskelija on jo aikaisemmin suorittanut lukio-opintoja, rinnastetaan 1 momentissa tarkoitettuun koulutukseen.

Työllistymisen tai ammatillisen koulutuksen esteenä olevan yleissivistävän koulutuksen puute voidaan arvioida ja koulutuksen tarve todeta myös työllistymisohjelmassa. Tämän vuoksi työttömyysturvalain 10 luvun 4 §:n 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että jos yleissivistävän koulutuksen puuttuminen on esteenä työllistymiselle tai osallistumiselle ammatilliseen koulutukseen ja koulutuksen tarve todetaan työnhakusuunnitelmassa tai työllistymisohjelmassa, peruskoulun oppimäärän suorittaminen tai lukion oppimäärän suorittaminen silloin, kun opiskelija on jo aikaisemmin suorittanut lukio-opintoja, rinnastetaan 1 momentissa tarkoitettuun koulutukseen.

Esityksessä ehdotetaan työttömyysturvalain 10 luvun 6 §:n 2 momenttia muutettavaksi siten, että siihen otetaan lisäys, jonka mukaan hakijalle, joka on aloittanut työllistymisohjelmaan sisältyvän koulutuksen tai opinnot ennen kuin hän on saanut työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea vähintään 65 työttömyyspäivältä, koulutuspäivärahaa ja työttömyyspäivärahaa maksetaan enintään 500 päivältä lisättynä ennen koulutuksen tai opintojen alkua maksettujen työttömyyspäivien määrällä. Muussa tapauksessa koulutuspäivärahana ja työttömyyspäivärahana maksettujen korvauspäivien yhteenlaskettu määrä voi olla enintään 565 päivää. Muutokset johtuvat koulutuspäivärahan edellytyksenä olevien työttömyyspäivien yleisestä vähentämisestä ja siitä, ettei edellytystä sovelleta hakijaan, jonka ammatillisia valmiuksia edistävä koulutus tai opinnot sisältyvät työllistymisohjelmaan. Viimeksi mainittujen osalta koulutuspäivärahan ja työttömyyspäivärahan yhteenlaskettu enimmäiskesto muuttuu liukuvaksi, kuitenkin niin, että koulutuspäivärahana ja työttömyyspäivärahana maksettujen korvauspäivien yhteenlaskettu määrä voi olla enintään 565. Tämän jälkeiseltä koulutusajalta koulutuspäiväraha maksetaan työmarkki-

natuen suuruisena enintään siihen saakka, kun henkilö on saanut koulutuspäivärahaa 500 päivältä.

Työttömyysturvalain 10 luvun 10 §:ää ehdotetaan muutettavaksi niin, että työvoimatoimiston tai työvoimatoimikunnan tulee ilmoittaa koulutuspäivärahan maksajalle myös siitä, että koulutus sisältyy työllistymisohjelmaan.

Ostavastuuajat

Työttömyysturvalain 5 luvun 13 §:n 1 momentin mukaan työttömyyspäivärahaa maksetaan sen jälkeen, kun henkilö on ollut työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa yhteensä seitsemää täyttä työpäivää vastaavan ajan enintään kahdeksan peräkkäisen kalenteriviikon aikana. Omavastuuajaksi asetetaan kerran 6 luvun 7 §:ssä tarkoitettua työttömyyspäivärahan enimmäisaikaa kohti. Pykälän 2 momentin mukaan omavastuupäiviksi ei voida lukea niitä päiviä, joina henkilö ei täytä päivärahan saamiselle 2 luvussa säädettyjä edellytyksiä tai joilta henkilöllä ei ole oikeutta päivärahaan 3 luvussa tarkoitettujen rajoitusten vuoksi taikka oikeutta sovitettuun päivärahaan 4 luvun 3 §:ssä säädettyjen työaika-ajojen ylittymisen vuoksi. Omavastuuajaksi luetaan kuitenkin 3 luvun 3 §:n 4 momentissa tarkoitettu sairausvakuutuksen päivärahan ja kuntoutusrahan omavastuuajaksi.

Työmarkkinatukea maksetaan työttömyysturvalain 7 luvun 9 §:n 1 momentin mukaan sen jälkeen, kun henkilö on ollut työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa yhteensä viittä työpäivää vastaavan ajan enintään kahdeksan peräkkäisen kalenteriviikon aikana (omavastuuajaksi). Omavastuuajaksi ei lueta 8 luvun 4 §:ssä tarkoitettuun odotusaikaan tai korvauksettomiin määräaikoihin taikka työsuojelovelvoitteisiin sisältyviä työttömyyspäiviä. Työttömyysturvalain 7 luvun 9 §:n 3 momentin mukaan omavastuuajaksi luetaan myös ne päivät, jotka henkilö työttömyyden alkamisen jälkeen on ollut työkyvyttömyyden saamatta siltä ajalta sairausvakuutuslain mukaisesti päivärahaa tai muuta vastaavaa lakisääteistä korvausta taikka työnantajalta sairausajan palkkaa.

Työllistymisen ja muutosturvan toimintamallista annetuilla laeilla ei muutettu työttö-

myysturvalain jaksotusta, omavastuuta eikä korvauksetonta määräaikaa koskevia säännöksiä. Kun työtön työnhakija, jonka ammatillisia valmiuksia edistävä koulutus tai opinnot sisältyy työllistymisohjelmaan, voi aloittaa tämän koulutuksensa tai opintonsa ilman, että hän olisi saanut työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea, tarkoituksenmukaista on, että myös koulutuspäivärahaan tulee näissä tapauksissa sovellettavaksi omavastuuajaksi koskeva säännös. Koulutuspäivärahan maksaminen alkaisi siten vasta mahdollisen omavastuuajan jälkeen. Omavastuuajaksi voisi kuulua yhteenlaskien ennen koulutuksen alkua olevat työttömyyspäivät, joilta estettä työttömyysetuuden maksamiseksi ei ole, ja työllistymisohjelmaan merkityssä koulutuksessa oloa omavastuuajan täyttymiseen saakka. Omavastuuajaksi voisi kuulua myös pelkästään koulutuksessaoloajalta laskien.

Edellä esitetyn vuoksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvalain 10 luvun 5 §:ää ja omavastuuajaksi koskevia säännöksiä. Työttömyysturvalain 10 luvun 5 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että koulutuspäivärahaa voidaan maksaa 5 luvun 13 §:ssä tai 7 luvun 9 §:ssä säädetyn omavastuuajan jälkeen, jos hakijaan ei sovelleta edellytystä 65 koulutusta edeltäneestä työttömyyspäivästä. Tämä koskee hakijaa, jonka ammatillisia valmiuksia edistävä koulutus tai opinnot sisältyvät työllistymisohjelmaan. Työttömyysturvalain 5 luvun 13 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että työttömyyspäivärahaa maksetaan sen jälkeen, kun henkilö on ollut työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa tai jos koulutus on merkitty työllistymisohjelmaan, 10 luvun 3 §:n mukaisessa koulutuksessa, yhteensä seitsemää täyttä työpäivää vastaavan ajan enintään kahdeksan peräkkäisen kalenteriviikon aikana. Omavastuuajan pituus on seitsemän täyttä työpäivää vastaava aika. Jokainen päivä, jona henkilö työllistymisohjelmaan merkityn mukaisesti on koulutuksessa tai opiskelee päätoimisesti täyttä työpäivää vastaavan ajan, kuluttaa pääsääntöisesti omavastuuajaksi yhdellä päivällä. Henkilö voi työllistymisohjelmaan merkityssä koulutuksessa olonsa lisäksi olla osa-aikatyössä. Työttömyyspäivärahaa omavastuuajan laskemisen osalta vakiintuneen soveltamiskäytännön

mukaan, jos henkilö on osa-aikatyössä tehden vajaista työpäiviä, lasketaan täyttä työpäivää vastaava aika siten, että alalla sovellettavan työehtosopimuksen mukaisesta enimmäisajasta vähennetään tehdyt työtunnit. Näin saadaan työttömyysaika ja kun se vastaa seitsemää täyttä työpäivää, omavastuu-aika on kulunut ja työttömyyspäivärahaa voidaan alkaa maksaa. Esityksessä ehdotetaan, että myös koulutuspäivärahassa noudatettaisiin vastaavassa tapauksessa samaa menettelyä kuin työttömyyspäivärahassa omavastuu-aikaa laskettaessa. Omavastuu-aika otetaan kerran enimmäisaikaa kohden. Koulutuksen alkaessa omavastuu-aikaa ei oteta sellaiselta henkilöltä, jonka koulutuksesta tai opinnoista on sovittu työllistymisohjelmassa ja joka tulee oikeutetuksi koulutuspäivärahaan ennen kuin hän on ollut työttömänä 65 päivää, mutta jolta on jo otettu ansiopäivärahan omavastuu-aika alle 65 päivän työttömyysjakson aikana.

Koulutuspäivärahan yleisiä ehtoja, suuruutta ja muiden tulojen vaikutusta koskevat samat säännökset kuin työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea. Koulutuspäivärahan saamisen edellytyksenä on, että henkilö on koulutuksen aloittaessaan lain 2 luvun 1 §:ssä tarkoitettuna työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa. Koulutuspäivärahaan ei sovelleta niitä työvoimapolitiittisia edellytyksiä, jotka ovat muun työttömyysetuuden saamisen ehtona. Koulutuspäivärahaan ei sovelleta lain 2 luvun 1, 3, ja 6—21 §:ää eikä lain 8 luvun säännöksiä, jotka koskevat työtä tai koulutuksesta kieltäytymistä tai eroamista tai muista työmarkkinarikkeistä asetettavia korvauksettomia määräaikoja tai työssäolo-velvoitetta. Tämän vuoksi työttömyysturvalain 5 luvun 13 §:n 2 momentissa ehdotetaan täsmennettäväksi, ettei omavastuupäiviksi voida lukea niitä päiviä, joina henkilö ei täytä ansio- tai peruspäivärahan saamiselle 2 luvussa säädettyjä edellytyksiä tai joilta henkilöllä ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan 3 luvussa tarkoitettujen rajoitusten vuoksi taikka oikeutta soviteltuun työttömyyspäivärahaan 4 luvun 3 §:ssä säädettyjen työaikarajojen ylittymisen vuoksi. Edellä esitetystä johtuen pykälään ehdotetaan vielä lisättäväksi, ettei omavastuupäiviksi myöskään voida lukea niitä päiviä, joina lain 10 luvun 3 §:n

mukaisessa ja työllistymisohjelmaan merkityssä koulutuksessa oleva henkilö täyttää 2 luvun 2 §:n 2 momentin, 4 ja 5 §:ssä säädetyt edellytykset.

Työttömyysturvalain 7 luvun 9 §:n 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että omavastuu-aikaan luetaan lisäksi myös lain 10 luvun 3 §:n mukaiseen koulutukseen sisältyvät työttömyyden alkamisen jälkeiset koulutuspäivät, jos koulutus on merkitty työllistymisohjelmaan. Omavastuuajan kertyminen lasketaan vastaavasti kuin työttömyyspäivärahan osalta.

2. Esityksen vaikutukset

Lasten kotihoidon tuki on täysimääräisenä 462,46 euroa, josta hoitoraha on 294,28 euroa ja hoitolisä 168,19 euroa. Kun äiti saa kotihoidon tukea ja perheeseen syntyy uusi lapsi, äidin kotihoidon tuen hoitorahasta vähennetään äidin saama äitiyspäiväraha, jolloin hoitorahaa ei yleensä jää maksettavaksi. Hoitolisässä otetaan huomioon koko perheen tulot. Jos isä on työtön saaden työmarkkinatukea, hoitolisää voidaan maksaa äidille täysimääräisenä. Hoitolisä vähennetään kuitenkin isän työmarkkinatuesta. Esimerkiksi ennen uuden lapsen syntymää täysimääräisestä lasten kotihoidon tuesta ja työmarkkinatuesta muodostuneet perheen tulot ovat 1056,73 euroa. Uuden lapsen syntymän jälkeen perheen tulot putoavat; äitiysrahasta, hoitolisästä ja työmarkkinatuesta muodostuvat tulot ovat 1018,55 euroa. Esityksen vaikutuksesta perhe saisi 168,19 euroa enemmän kuukaudessa kuin mitä nykyisin. Useimmissa tapauksissa vaikutus olisi kuitenkin pienempi, koska hoitolisää ei makseta täysimääräisenä. Näin varsinkin silloin, kun työtön puoliso saa ansiopäivärahaa.

Vanhempainpäivärahaa ja kotihoidon tukea maksetaan samanaikaisesti noin 8 000 henkilölle. Jos näistä 10 prosenttia olisi sellaisia tapauksia, joissa toinen puoliso on työtön, vaikutukset olisivat ansiopäivärahoissa noin 0,2 milj. euroa, josta valtionosuus on puolet, ja työmarkkinatuessa 0,3 milj. euroa. Peruspäivärahassa vaikutukset ovat vähäiset.

Koulutuspäivärahan edellytyksenä olevien työttömyyspäivien vähentämisellä ei ole kustannusvaikutuksia siltä osin kuin henkilö on

työttömyyden sijasta koulutuksessa. Lisäkustannuksia voi syntyä siitä, että koulutuksen työttömyysetuudella aloittaa sellaisia henkilöitä, jotka muuten työllistyisivät. Koulutuspäivärahaa maksettaisiin vähintään 500 päivää kuten nykyisin, mutta koulutus- ja työttömyyspäivärahopäivien yhteismäärä vähenisi. Mahdollisesti koulutukseen meno jonkin verran aikaistuisi, jolloin työmarkkinatuella siirtyminen koulutusaikana vastaavasti vähenisi. Jos koulutukseen meno ei aikaistuisi, tilanne olisi päinvastainen; työmarkkinatuella siirryttäisiin nykyistä aikaisemmin. Koska valtio rahoittaa koulutuspäivärahan perusosan ja työmarkkinatuen, valtionosuuteen ei kummassakaan tilanteessa olisi vaikutusta. Sitä vastoin jälkimmäisessä tilanteessa työttömyysvakuutusrahaston ja työttömyyskassojen osuus alenisi.

Koulutuspäivärahan käyttäjistä 75 prosenttia on ollut naisia, joista puolestaan neljäsosa on ollut 40—44-vuotiaita. Työttömyyspäivärahan saajissa 35—39-vuotiaiden ikäryhmän osuus on yhtä suuri, mutta koulutuspäivärahan saajia on tässä ikäryhmässä huomattavasti vähemmän. Perhevapaa-aikojen lukeminen hyväksi koulutuspäivärahan edellyttämään työhistoriaan voisi lisätä erityisesti 30—39-vuotiaiden naisten osallistumista omaehtoiseen koulutukseen.

Koulutuspäivärahaa koskevien muutosten bruttokustannukset olisivat arvion mukaan 0,8 milj. euroa ja valtionosuus 0,5 milj. euroa.

3. Asian valmistelu

Opetusministeriön kutsuma selvitysmies Pentti Arajärvi on 16 päivänä lokakuuta 2003 luovuttamassaan selvityksessä (Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2003:25) tehnyt ehdotuksia koulutuspäivärahan kehittämiseksi. Esitys pohjautuu lähtökohtaisesti näihin ehdotuksiin.

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä keskeisten työmarkkinajärjestöjen, työministeriön ja opetusministeriön kanssa.

Esityksen valmistelun yhteydessä on kuultu Vakuutusvalvontavirastoa, Kansaneläkelaitosta, Suomen Yrittäjiä, Työttömyyskassojen yhteistyöjärjestöä sekä maa- ja metsätalousministeriötä.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2006.

Lain 5 luvun 13 §:n 1 ja 2 momenttia, 7 luvun 9 §:n 3 momenttia, 10 luvun 3 §:n 2 momentin 1 kohtaa sekä 3 §:n 3, 4 ja 5 momenttia, 5 §:n 1 momenttia, 6 §:n 2 momenttia sekä 10 §:ää sovelletaan henkilöön, joka aloittaa päätoimisen, ammatillisia valmiuksiin edistävän koulutuksen tai joka ryhtyy päätoimisesti jatkamaan ennen työttömyytään keskeytyneitä, ammatillisia valmiuksia edistäviä opintoja lain voimaan tulon jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

työttömyysturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 2002 annetun työttömyysturvalain (1290/2002) 4 luvun 8 §, 5 luvun 13 §:n 1 ja 2 momentti, 7 luvun 9 §:n 3 momentti sekä 10 luvun 3 §:n 2 momentin 1 kohta ja 3 momentti, 4 §:n 3 momentti, 5 §:n 1 momentti, 6 §:n 2 momentti ja 10 §, sellaisina kuin niistä ovat 5 luvun 13 §:n 2 momentti ja 10 luvun 10 § laissa 1364/2003 sekä 10 luvun 5 §:n 1 momentti laissa 459/2005, sekä
lisätään 10 luvun 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 1364/2003, uusi 3, 4 ja 5 momentti, jolloin muutettu 3 momentti ja nykyinen 4 momentti siirtyvät 6 ja 7 momentiksi, seuraavasti:

4 luku

Soviteltu ja vähennetty työttömyysetuus

8 §

Lasten kotihoidon tuen vaikutus työttömyysetuuteen

Työttömyysetuudesta vähennetään työnhakijan tai hänen puolisonsa saama lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun

lain (1128/1996) mukainen lasten kotihoidon tuki. Puolison saamaa kotihoidon tukea ei vähennetä, jos puoliso itse hoitaa lasta eikä hänellä tämän tai samanaikaisesti maksettavan sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaisen äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahan vuoksi olisi oikeutta työttömyysetuuteen. Jos molemmat puoliset ovat työttömänä saaden työttömyysetuutta, vähennys tehdään kotihoidon tukea saavan puolison työttömyysetuudesta.

5 luku

Työttömyyspäivärahan saamisen edellytykset

13 §

Ostavastuu aika

Työttömyyspäivärahaa maksetaan sen jälkeen, kun henkilö on ollut työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa tai, jos koulutus on merkitty työllistymisohjelmaan, 10 luvun 3 §:n mukaisessa koulutuksessa yhteensä seitsemää täyttä työpäivää vastaavan ajan enintään kahdeksan peräkkäisen kalenteriviikon aikana. Omavastuu aika asetetaan kerran 6 luvun 7 §:ssä tarkoitettua työttömyyspäivärahan enimmäisaikaa tai 10 luvun 6 §:ssä tarkoitettua koulutuspäivärahan enimmäisaikaa kohti.

Omavastuupäiviksi ei voida lukea niitä päiviä, joihin henkilö ei täytä ansio- tai peruspäivärahan saamiselle 2 luvussa säädettyjä edellytyksiä tai joilta henkilöllä ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan 3 luvussa tarkoitettujen rajoitusten vuoksi taikka oikeutta soviteltuun työttömyyspäivärahaan 4 luvun 3 §:ssä säädettyjen työaikarajojen ylittymisen vuoksi. Omavastuupäiviksi ei myöskään voida lukea niitä päiviä, joihin 10 luvun 3 §:n mukaisessa ja työllistymisohjelmaan merkityssä koulutuksessa oleva henkilö täyttää 2 luvun 2 §:n 2 momentissa taikka 4 tai 5 §:ssä säädetty edellytykset. Omavastuu aikaan luetaan kuitenkin 3 luvun 3 §:n 4 momentissa tarkoitettu sairausvakuutuksen päivärahan ja kuntoutusrahan omavastuu aika.

7 luku

Työmarkkinatukea koskevat yleiset säännökset

9 §

Ostavastuu aika

Omavastuu aikaan luetaan myös ne päivät,

joita henkilö työttömyyden alkamisen jälkeen on ollut työkyvytön saamatta siltä ajalta sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa tai muuta vastaavaa lakisääteistä korvausta taikka työnantajalta sairausajan palkkaa. Omavastuu aikaan luetaan lisäksi 10 luvun 3 §:n mukaiseen koulutukseen sisältyvät työttömyyden alkamisen jälkeiset koulutuspäivät, jos koulutus on merkitty työllistymisohjelmaan.

10 luku

Koulutuspäivärahaa koskevat säännökset

3 §

Koulutuspäivärahan saamisen erityisedellytykset

Koulutuspäivärahan saamisen edellytyksenä on, että hakija on koulutuksen aloittaessaan:

1) saanut välittömästi edeltäneen 12 kuukauden aikana työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea vähintään 65 työttömyyspäivältä; sekä

Jos hakijan 1 momentin mukainen koulutus tai opinnot sisältyvät työllistymisohjelmaan, koulutuspäivärahan saaminen ei edellytä 2 momentin 1 kohdassa säädetyn edellytyksen täyttymistä.

Edellä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua työssäoloaikaa laskettaessa työhön rinnastettavana aikana otetaan lisäksi huomioon aika:

1) jolta hakijalle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa taikka erityishoitorahaa sellaiselta ajalta, jolta hän ei ole ansainnut 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua eläkettä;

2) jonka hakija on ollut lakiin tai työ- tai virkaehtosopimukseen perustuvalla hoitopaalla taikka jona hän on suorittanut varusmies- tai siviilipalvelusta; ja

3) jona hakija on ollut sairauden, vian tai vamman vuoksi työkyvytön saaden 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua eläkettä, kuntoutustukea tai tapaturmavakuutuslain mukaista tapaturmaeläkettä.

Edellä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetusta työssäoloajasta enintään neljännes voi olla 4 momentissa tarkoitettua työhön rinnastettavaa aikaa.

Työ ja työhön rinnastettava aika voidaan lukea hakijan hyväksi vain kerran 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua työssäoloaikaa laskettaessa. Jos hakija on saanut pitkäaikaisyöttömien omaehtoisen opiskelun tukemista annetussa laissa (709/1997) tarkoitettua tukea, luetaan työssäoloaikaan vain tuensaamisen jälkeinen aika.

4 §

Koulutusta koskevat edellytykset

Jos yleissivistävän koulutuksen puuttuminen on esteenä työllistymiselle tai osallistumiselle ammatilliseen koulutukseen ja koulutuksen tarve todetaan työnhakusuunnitelmassa tai työllistymisohjelmassa, peruskoulun oppimäärän suorittaminen tai lukion oppimäärän suorittaminen silloin, kun opiskelija on jo aikaisemmin suorittanut lukio-opintoja, rinnastetaan 1 momentissa tarkoitettuun koulutukseen.

5 §

Koulutuspäivärahan määrä

Koulutuksen ajalta opiskelijalla on oikeus koulutuspäivärahaan. Koulutuspäivärahana maksetaan sitä tämän lain mukaista työttömyysetuutta, jota koskevia säännöksiä henkilöön sovellettaisiin hänen työttömänä ollessaan. Koulutuspäivärahaan ei kuitenkaan sovelleta 6 luvun 3 a §:ää. Jos hakijaan sovelletaan 3 §:n 3 momentissa säädettyä edellytystä, koulutuspäivärahaa voidaan maksaa 5 luvun 13 §:ssä tai 7 luvun 9 §:ssä säädetyn omavastuuajan jälkeen.

6 §

Koulutuspäivärahauden kesto

Maksetut koulutuspäivärahopäivät luetaan 6 luvun 7 §:ssä tarkoitettuun työttömyyspäivärahan 500 päivän enimmäisaikaan. Koulutuspäivärahana ja työttömyyspäivärahana maksettujen korvauspäivien yhteenlaskettu määrä voi olla enintään 565 päivää. Jos hakija on 3 §:n 3 momentin perusteella aloittanut työllistymisohjelmaan sisältyvän koulutuksen tai opinnot ennen kuin hän on saanut työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea vähintään 65 työttömyyspäivältä, koulutuspäivärahaa ja työttömyyspäivärahaa maksetaan yhteensä enintään 500 päivältä lisätynä ennen koulutuksen tai opintojen alkua maksettujen työttömyyspäivien määrällä. Enimmäisajan jälkeiseltä koulutusajalta koulutuspäiväraha maksetaan työmarkkinatuen suuruisena enintään siihen saakka, kun henkilö on saanut koulutuspäivärahaa 500 päivältä.

10 §

Työvoimatoimiston tietojenantovelvollisuus

Työvoimatoimiston tai työvoimatoimikunnan tulee ilmoittaa koulutuspäivärahan maksajalle tiedot 4 §:ssä tarkoitettun koulutuksen aloittaneista opiskelijoista ja työttömänä työnhakijana olosta koulutuksen alkaessa, 2 luvun 2, 4 ja 5 §:ssä säädettyistä edellytyksistä sekä siitä, että koulutus sisältyy työllistymisohjelmaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 5 luvun 13 §:n 1 ja 2 momenttia, 7 luvun 9 §:n 3 momenttia, 10 luvun 3 §:n 2 momentin 1 kohtaa sekä 3, 4 ja 5 momenttia, 5 §:n 1 momenttia, 6 §:n 2 momenttia sekä 10 §:ää sovelletaan henkilöön, joka aloittaa päätoimisen, ammatillisia valmiuksiaan edistävän koulutuksen tai joka ryhtyy päätoimi-

sesti jatkamaan ennen työttömyyttä keskey-
tyneitä, ammatillisia valmiuksia edistäviä
opintojaan lain voimaan tulon jälkeen.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpi-
teisiin.

Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 2005

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

Liite
Rinnakkaistekstit

Laki

työttömyysturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 2002 annetun työttömyysturvalain (1290/2002) 4 luvun 8 §, 5 luvun 13 §:n 1 ja 2 momentti, 7 luvun 9 §:n 3 momentti sekä 10 luvun 3 §:n 2 momentin 1 kohta ja 3 momentti, 4 §:n 3 momentti, 5 §:n 1 momentti, 6 §:n 2 momentti ja 10 §, sellaisina kuin niistä ovat 5 luvun 13 §:n 2 momentti ja 10 luvun 10 § laissa 1364/2003 sekä 10 luvun 5 §:n 1 momentti laissa 459/2005, sekä
lisätään 10 luvun 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 1364/2003, uusi 3, 4 ja 5 momentti, jolloin muutettu 3 momentti ja nykyinen 4 momentti siirtyvät 6 ja 7 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 luku

4 luku

Soviteltu ja vähennetty työttömyysetuus

Soviteltu ja vähennetty työttömyysetuus

8 §

8 §

Lasten kotihoidon tuen vaikutus työttömyysetuuteen

Lasten kotihoidon tuen vaikutus työttömyysetuuteen

Työttömyysetuudesta vähennetään työnhakijan tai hänen puolisonsa saama lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) mukainen lasten kotihoidon tuki. Puolison saamaa kotihoidon tukea ei vähennetä, jos puoliso itse hoitaa lasta eikä hänellä tämän vuoksi olisi oikeutta työttömyysetuuteen. Jos molemmat puoliset ovat työttömänä saaden työttömyysetuutta, vähennys tehdään kotihoidon tukea saavan puolison työttömyysetuudesta.

Työttömyysetuudesta vähennetään työnhakijan tai hänen puolisonsa saama lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) mukainen lasten kotihoidon tuki. Puolison saamaa kotihoidon tukea ei vähennetä, jos puoliso itse hoitaa lasta eikä hänellä tämän tai samanaikaisesti maksettavan sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaisen äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahan vuoksi olisi oikeutta työttömyysetuuteen. Jos molemmat puoliset ovat työttömänä saaden työttömyysetuutta, vähennys tehdään kotihoidon tukea saavan puolison työttömyysetuudesta.

5 luku

Työttömyyspäivärahan saamisen edellytykset

13 §

Ostavastuu aika

Työttömyyspäivärahaa maksetaan sen jälkeen, kun henkilö on ollut työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa yhteensä seitsemää täyttä työpäivää vastaavan ajan enintään kahdeksan peräkkäisen kalenteriviikon aikana. Omavastuu aika asetetaan kerran 6 luvun 7 §:ssä tarkoitettua työttömyyspäivärahan enimmäisaikaa kohti.

Ostavastuupäiviksi ei voida lukea niitä päiviä, joina henkilö ei täytä päivärahan saamiselle 2 luvussa säädettyjä edellytyksiä tai joilta henkilöllä ei ole oikeutta päivärahaan 3 luvussa tarkoitettujen rajoitusten vuoksi taikka oikeutta soviteltuun päivärahaan 4 luvun 3 §:ssä säädettyjen työaikarajojen ylittymisen vuoksi. Omavastuu aikaan luetaan kuitenkin 3 luvun 3 §:n 4 momentissa tarkoitettu sairausvakuutuksen päivärahan ja kuntoutusrahan omavastuu aika.

5 luku

Työttömyyspäivärahan saamisen edellytykset

13 §

Ostavastuu aika

Työttömyyspäivärahaa maksetaan sen jälkeen, kun henkilö on ollut työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa *tai, jos koulutus on merkitty työllistymisohjelmaan, 10 luvun 3 §:n mukaisessa koulutuksessa* yhteensä seitsemää täyttä työpäivää vastaavan ajan enintään kahdeksan peräkkäisen kalenteriviikon aikana. Omavastuu aika asetetaan kerran 6 luvun 7 §:ssä tarkoitettua työttömyyspäivärahan enimmäisaikaa *tai 10 luvun 6 §:ssä tarkoitettua koulutuspäivärahan enimmäisaikaa* kohti.

Ostavastuupäiviksi ei voida lukea niitä päiviä, joina henkilö ei täytä *ansio- tai peruspäivärahan* saamiselle 2 luvussa säädettyjä edellytyksiä tai joilta henkilöllä ei ole oikeutta *työttömyyspäivärahaan* 3 luvussa tarkoitettujen rajoitusten vuoksi taikka oikeutta soviteltuun *työttömyyspäivärahaan* 4 luvun 3 §:ssä säädettyjen työaikarajojen ylittymisen vuoksi. *Ostavastuupäiviksi ei myöskään voida lukea niitä päiviä, joina 10 luvun 3 §:n mukaisessa ja työllistymisohjelmaan merkityssä koulutuksessa oleva henkilö täyttää 2 luvun 2 §:n 2 momentissa taikka 4 ja 5 §:ssä säädettyt edellytykset.* Omavastuu aikaan luetaan kuitenkin 3 luvun 3 §:n 4 momentissa tarkoitettu sairausvakuutuksen päivärahan ja kuntoutusrahan omavastuu aika.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 luku

7 luku

Työmarkkinatukea koskevat yleiset säännökset**Työmarkkinatukea koskevat yleiset säännökset**

9 §

9 §

*Ostavastuu aika**Ostavastuu aika*

Ostavastuu aikaan luetaan myös ne päivät, jotka henkilö työttömyyden alkamisen jälkeen on ollut työkyvyttömyyden saamatta siltä ajalta sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa tai muuta vastaavaa lakisääteistä korvausta taikka työnantajalta sairausajan palkkaa.

Ostavastuu aikaan luetaan myös ne päivät, jotka henkilö työttömyyden alkamisen jälkeen on ollut työkyvyttömyyden saamatta siltä ajalta sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa tai muuta vastaavaa lakisääteistä korvausta taikka työnantajalta sairausajan palkkaa. *Ostavastuu aikaan luetaan lisäksi 10 luvun 3 §:n mukaiseen koulutukseen sisältyvät työttömyyden alkamisen jälkeiset koulutuspäivät, jos koulutus on merkitty työllistymisohjelmaan.*

10 luku

10 luku

Koulutuspäivärahaa koskevat säännökset**Koulutuspäivärahaa koskevat säännökset**

3 §

3 §

*Koulutuspäivärahan saamisen erityisedellytykset**Koulutuspäivärahan saamisen erityisedellytykset*

Koulutuspäivärahan saamisen edellytyksenä on, että hakija on koulutuksen aloittaessaan:

1) saanut välittömästi edeltäneen 12 kuukauden aikana työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea vähintään 86 työttömyyspäivältä; sekä

Koulutuspäivärahan saamisen edellytyksenä on, että hakija on koulutuksen aloittaessaan:

1) saanut välittömästi edeltäneen 12 kuukauden aikana työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea vähintään 65 työttömyyspäivältä; sekä

Jos hakijan 1 momentin mukainen koulutus tai opinnot sisältyvät työllistymisohjelmaan, koulutuspäivärahan saaminen ei edellytä 2 momentin 1 kohdassa säädetyä edellytyksen täyttymistä.

Edellä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua työssälöaika laskettaessa työhön rinnastettavana aikana otetaan lisäksi huomioon aika:

Työ voidaan lukea hyväksi vain kerran 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua työskentelyaikaa laskettaessa. Jos hakija on saanut pitkäaikaistyöttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta annetussa laissa (709/1997) tarkoitettua tukea, luetaan työskentelyaikaa vain tuen saamisen jälkeinen aika.

4 §

Koulutusta koskevat edellytykset

Jos yleissivistävän koulutuksen puuttuminen on esteenä työllistymiselle tai osallistumiselle ammatilliseen koulutukseen ja koulutuksen tarve todetaan työnhakusuunnitelmassa, peruskoulun oppimäärän suorittaminen tai lukion oppimäärän suorittaminen silloin, kun opiskelija on jo aikaisemmin suorittanut lukio-opintoja, rinnastetaan 1 momentissa tarkoitettuun koulutukseen.

1) jolta hakijalle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa taikka erityishoitorahaa sellaiselta ajalta, jolta hän ei ole ansainnut 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua eläkettä;

2) jonka hakija on ollut lakiin tai työ- tai virkaehtosopimukseen perustuvalla hoitovapaalla tai suorittanut varusmies- tai siviilipalvelusta; ja

3) jona hakija on ollut sairauden, vian tai vamman vuoksi työkyvyn saaden 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua eläkettä, kuntoutustukea tai tapaturmavakuutuslain mukaista tapaturmaeläkettä.

Edellä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua työssäoloajasta enintään neljännes voi olla 4 momentissa tarkoitettua työhön rinnastettavaa aikaa.

Työ ja työhön rinnastettava aika voidaan lukea hakijan hyväksi vain kerran 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua työssäoloaikaa laskettaessa. Jos hakija on saanut pitkäaikaistyöttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta annetussa laissa (709/1997) tarkoitettua tukea, luetaan työssäoloaikaan vain tuen saamisen jälkeinen aika.

4 §

Koulutusta koskevat edellytykset

Jos yleissivistävän koulutuksen puuttuminen on esteenä työllistymiselle tai osallistumiselle ammatilliseen koulutukseen ja koulutuksen tarve todetaan työnhakusuunnitelmassa tai työllistymisohjelmassa, peruskoulun oppimäärän suorittaminen tai lukion oppimäärän suorittaminen silloin, kun opiskelija on jo aikaisemmin suorittanut lukio-opintoja, rinnastetaan 1 momentissa tarkoitettuun koulutukseen.

5 §

Koulutuspäivärahan määrä

Koulutuksen ajalta opiskelijalla on oikeus koulutuspäivärahaan. Koulutuspäivärahana maksetaan sitä tämän lain mukaista työttömyysetuutta, jota koskevia säännöksiä henkilöön sovellettaisiin hänen työttömänä ollessaan. Koulutuspäivärahaan ei kuitenkaan sovelleta 6 luvun 3 a §:ää.

5 §

Koulutuspäivärahan määrä

Koulutuksen ajalta opiskelijalla on oikeus koulutuspäivärahaan. Koulutuspäivärahana maksetaan sitä tämän lain mukaista työttömyysetuutta, jota koskevia säännöksiä henkilöön sovellettaisiin hänen työttömänä ollessaan. Koulutuspäivärahaan ei kuitenkaan sovelleta 6 luvun 3 a §:ää. *Jos hakijaan sovelletaan 3 §:n 3 momentissa säädettyä edellytystä, koulutuspäivärahaa voidaan maksaa 5 luvun 13 §:ssä tai 7 luvun 9 §:ssä säädetyin omavastuuajan jälkeen.*

6 §

Koulutuspäivärahakauden kesto

Maksetut koulutuspäivärahapäivät luetaan 6 luvun 7 §:ssä tarkoitettuun työttömyyspäivärahan 500 päivän enimmäisaikaan. Koulutuspäivärahana ja työttömyyspäivärahana maksettujen korvauspäivien yhteenlaskettu määrä voi olla enintään 586 päivää. Tämän jälkeiseltä koulutusajalta koulutuspäiväraha maksetaan työmarkkinatuen suuruisena enintään siihen saakka, kun henkilö on saanut koulutuspäivärahaa 500 päivältä.

6 §

Koulutuspäivärahakauden kesto

Maksetut koulutuspäivärahapäivät luetaan 6 luvun 7 §:ssä tarkoitettuun työttömyyspäivärahan 500 päivän enimmäisaikaan. Koulutuspäivärahana ja työttömyyspäivärahana maksettujen korvauspäivien yhteenlaskettu määrä voi olla enintään 565 päivää. *Jos hakija on 3 §:n 3 momentin perusteella aloittanut työllistymisohjelmaan sisältyvän koulutuksen tai opinnot ennen kuin hän on saanut työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea vähintään 65 työttömyyspäivältä, koulutuspäivärahaa ja työttömyyspäivärahaa maksetaan yhteensä enintään 500 päivältä lisättynä ennen koulutuksen tai opintojen alkua maksettujen työttömyyspäivien määrällä. Enimmäisajan jälkeiseltä koulutusajalta koulutuspäiväraha maksetaan työmarkkinatuen suuruisena enintään siihen saakka, kun henkilö on saanut koulutuspäivärahaa 500 päivältä.*

10 §

Työvoimatoimiston tietojenantovelvollisuus

Työvoimatoimiston tai työvoimatoimikunnan tulee ilmoittaa koulutuspäivärahan maksajalle tiedot 4 §:ssä tarkoitetun koulutuksen aloittaneista opiskelijoista ja työttömänä työnhakijana olosta koulutuksen alkamisaikasta sekä 2 luvun 2, 4 ja 5 §:ssä säädettyistä edellytyksistä.

10 §

Työvoimatoimiston tietojenantovelvollisuus

Työvoimatoimiston tai työvoimatoimikunnan tulee ilmoittaa koulutuspäivärahan maksajalle tiedot 4 §:ssä tarkoitetun koulutuksen aloittaneista opiskelijoista ja työttömänä työnhakijana olosta koulutuksen alkamisaikasta, 2 luvun 2, 4 ja 5 §:ssä säädettyistä edellytyksistä sekä siitä, että koulutus sisältyy työllistymisohjelmaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 5 luvun 13 §:n 1 ja 2 momenttia, 7 luvun 9 §:n 3 momenttia, 10 luvun 3 §:n 2 momentin 1 kohtaa sekä 3, 4 ja 5 momenttia, 5 §:n 1 momenttia, 6 §:n 2 momenttia sekä 10 §:ää sovelletaan henkilöön, joka aloittaa päätoimisen, ammatillisia valmiuksiaan edistävän koulutuksen tai joka ryhtyy päätoimisesti jatkamaan ennen työttömyytään keskeytyneitä, ammatillisia valmiuksia edistäviä opintojaan lain voimaan tulon jälkeen.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.
